# ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ WALTER VAN GERVEN της 2ας Ιουλίου 1992 *

*Κύριε Πρόεδρε,*
*Κύριοι δικαστές,*

1. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά την ερμηνεία του πίνακα που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 374/87 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 1987 [1], για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές εδράνων ρουλεμάν καταγωγής Ιαπωνίας [2].

Το πρόβλημα ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της γερμανικής εταιρίας Findling Wälzlager Handelsgesellschaft mbH (στο εξής: Findling) και του Hauptzollamt Karlsruhe (στο εξής: Hauptzollamt).

**Τα πραγματικά περιστατικά και το νομικό πλαίσιο**

2. Με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2516/86, της 4ης Αυγούστου 1986 [3], η Επιτροπή επέβαλε προσωρινό δασμό αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές εδράνων ρουλεμάν καταγωγής Ιαπωνίας. Το Συμβούλιο επικύρωσε τον εν λόγω κανονισμό με τον κανονισμό 374/87. Το άρθρο 1, παράγραφος 3, του τελευταίου αυτού κανονισμού έχει ως εξής:

«Το ύψος του δασμού αντιντάμπινγκ, εκφρασμένο σε ποσοστό επί της καθαρής τιμής "ελεύθερο στα σύνορα της Κοινότητας", πριν από την επιβολή δασμού ορίζεται ως εξής:

| Εξαγωγείς | Προϊόντα που κατασκευάστηκαν από τις | Μάρκες κατασκευής ή εμπορίας | Ύψος % |
|---|---|---|---|
| 1. Asahi Seiko Co. Ltd | Asahi Seiko Co. Ltd | ASAHI | 4,58 |
| 2. Koyo Seiko Co. | Nippon Pillow Block Manufacturing Co. | KOYO | 7,33 |
| 3. Nachi Fujikoshi Corp. | Asahi Seiko Co. Ltd | NACHI | 2,24 |
| 4. Nippon Pillow Block Sales Co. Ltd | Nippon Pillow Block Manufacturing Co. | FYH | 3,77 |
| 5. Nippon Seiko KK | Nippon Seiko KK | NSK | 13,39 |
| 6. NTN Toyo Bearing Ltd | NTN Toyo Bearing Ltd | NTN | 11,22 |
| 7. Showa Pillow Block Mfg. Co. Ltd | Showa Pillow Block Mfg. Co. Ltd | NBR | 3,99 |
| 8. Άλλοι | | | 13,39 |

».

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ολλανδική

1 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 374/87 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 1987, για την οριστική είσπραξη των ποσών που έχουν καταβληθεί ως εγγύηση συνεπεία της επιβολής προσωρινού δασμού αντιντάμπινγκ και για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές συγκροτημάτων εδράνων ρουλεμάν καταγωγής Ιαπωνίας (ΕΕ L 35, σ. 32).

2— Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 374/87 τα εν λόγω έδρανα ρουλεμάν είναι «θήκες από χυτοσίδηρο ή πιεσμένο χάλυβα, εφοδιασμένες με ρουλεμάν με ευρύ εσωτερικό δακτύλιο».

3 — ΕΕ 1986, L 221, σ. 16.

3. Η Findling εισάγει ένσφαιρους τριβείς καταγωγής Ιαπωνίας από το 1963. Στις 28 Μαρτίου 1988, υπέβαλε τα αναγκαία τελωνειακά έγγραφα για την εισαγωγή εδράνων ρουλεμάν κατασκευασθέντων από την Asahi Seiko Co. Ltd (στο εξής: Asahi) κατόπιν αιτήσεως της εταιρίας Nachi Fujikoshi Corp. (στο εξής: Nachi), φέροντα τη μάρκα Nachi. Τα έδρανα πωλήθηκαν στη Findling από τις εταιρίες Gloria International Corp. (στο εξής: Gloria) και Ehara Industries Ltd Osaka (στο εξής: Ehara). Στις εν λόγω εισαγωγές επιβλήθηκε, ιδίως, δασμός αντιντάμπινγκ 13,39 %, ανερχόμενος συνολικά στο ποσό των 6 789,58 γερμανικών μάρκων (DM).

Μετά από άκαρπη ένσταση, η Findling άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του Hauptzollamt ενώπιον του Finanzgericht Baden-Württemberg (στο εξής: παραπέμπον δικαστήριο). Υποστηρίζει ότι η είσπραξη δασμών αντιντάμπινγκ — βάσει του κανονισμού 374/87 — ήταν παράνομη. Παρόλον ότι είναι αληθές ότι οι εξαγωγείς Gloria και Ehara είναι πράγματι «άλλοι εξαγωγείς», σύμφωνα με τον πίνακα του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 374/87, η εφαρμογή δασμού αντιντάμπινγκ 13,39 % που οφείλεται σ' αυτό συνιστά, ωστόσο, αδικαιολόγητη διάκριση έναντι της Findling, διότι οσάκις η Nachi εξάγει η ίδια τα έδρανα ρουλεμάν Nachi, ο εφαρμοζόμενος δασμός αντιντάμπινγκ ανέρχεται μόνο σε 2,24 % (βλ. πίνακα, σημείο 3). Ο κανονισμός 374/87 αφορά μόνο τις εξαγωγές που πραγματοποιούνται από κατασκευαστές εξαγωγείς ή — όπως συμβαίνει με τη Nachi — από εξαγωγείς οι οποίοι, παρόλον ότι κατασκευάζουν άλλους ένσφαιρους τριβείς, δεν κατασκευάζουν, ωστόσο, έδρανα ρουλεμάν και οι οποίοι, για να συμπληρώσουν την ποικιλία των προϊόντων τους, αναθέτουν την κατασκευή των εν λόγω εδράνων σε άλλους κατασκευαστές. Οι εξαγωγείς Gloria και Ehara δεν κατασκευάζουν ούτε ένσφαιρους τριβείς ούτε έδρανα ρουλεμάν και αγόραζαν, ιδίως, τα εν λόγω έδρανα στην εγχώρια ιαπωνική αγορά στις τιμές της αγοράς για να τα μεταπωλήσουν στη Findling με κέρδος. Κατά τη Findling, αρκεί η διαπίστωση ότι τα έδρανα ρουλεμάν κατασκευάσθηκαν *από ή για λογαριασμό* της Nachi για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή σ' αυτά του δασμού αντιντάμπινγκ 2,24 %.

Το Hauptzollamt, αντιθέτως, επιμένει στη γραμματική διατύπωση του πίνακα που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 374/87: οι χρησιμοποιούμενοι στον πίνακα όροι επιβάλλουν την εφαρμογή δασμού αντιντάμπινγκ 13,39 %.

4. Η διάταξη περί παραπομπής επισημαίνει επίσης ότι — όπως προκύπτει από τηλετύπημα της 16ης Σεπτεμβρίου 1988 προς το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών και, φαίνεται, από έγγραφο προς τη Findling της 18ης Οκτωβρίου 1988 σχετικά με άλλο

κανονισμό — η Επιτροπή συμμεριζόταν, στην αρχή, την άποψη του Hauptzollamt. Ωστόσο, στα έγγραφά της προς το παραπέμπον δικαστήριο της 12ης Μαρτίου και της 29ης Οκτωβρίου 1990, καθώς και σε έγγραφό της της 13ης Μαρτίου 1990 προς το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών, η Επιτροπή δήλωσε ότι οι εξαγωγείς Gloria και Ehara είναι απλές «μεσάζουσες εταιρίες» (έμποροι, εμπορικοί οίκοι) στις οποίες δεν επιβάλλεται ειδικός δασμός αντιντάμπινγκ. Ελλείψει ξεχωριστού δασμού αντιντάμπινγκ, πρέπει να εφαρμόζεται ο δασμός αντιντάμπινγκ που προβλέπεται για τον κατασκευαστή ή τον κατασκευαστή εξαγωγέα εδράνων ρουλεμάν. Στην προαναφερθείσα αλληλογραφία, η Επιτροπή ανέφερε ότι ο πίνακας του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 374/87 είχε ως αντικείμενο τον καθορισμό ειδικών ποσοστών δασμού, όχι για τους εξαγωγείς, αλλά για τους κατασκευαστές εξαγωγείς.

Το παραπέμπον δικαστήριο αναφέρει, τέλος, έγγραφο της Επιτροπής προς το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών της 15ης Απριλίου 1991, στο οποίο η Επιτροπή επανατοποθετεί την προκειμένη περίπτωση στο γενικό πλαίσιο των διατάξεων αντιντάμπινγκ που περιέχονται σε άλλους κανονισμούς αντιντάμπινγκ, οι οποίοι αφορούν την εισαγωγή εδράνων ρουλεμάν διαφόρων τύπων. Κατά το εν λόγω έγγραφο, η Επιτροπή και το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποστήριξαν, σε όλες τις διαδικασίες αντιντάμπινγκ για έδρανα ρουλεμάν, την ίδια άποψη αρχής, ήτοι ότι οι εμπορικοί οίκοι (μεσάζουσες εταιρίες, έμποροι) δεν μπορούν να επωφεληθούν του καθεστώτος ανεξάρτητου εξαγωγέα. Η Επιτροπή παρατηρεί, επιπλέον, ότι, στον κανονισμό (ΕΟΚ) 1739/85 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1985 (για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ορισμένων τύπων ρουλεμάν με μπίλιες και ρουλεμάν με κωνικούς κυλίνδρους, καταγωγής Ιαπωνίας) [4], ελήφθησαν υπόψη οι δυσχέρειες που ήγειρε η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) 2089/84 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 1984 [για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ορισμένων ενσφαίρων τριβέων (ρουλεμάν), καταγωγής Ιαπωνίας και Σιγκαπούρης] [5]. Προς τον σκοπό αυτό, για την εφαρμογή ατομικού δασμού αντιντάμπινγκ, το άρθρο 1 του κανονισμού 1739/85 λαμβάνει υπόψη τον κατασκευαστή των εισαγομένων εμπορευμάτων. Αυτό σημαίνει ότι, οσάκις ο εισαγωγέας μπορεί να αποδείξει ότι οι ένσφαιροι τριβείς ή τα έδρανα ρουλεμάν που εισήχθησαν από την Ιαπωνία κατασκευάσθηκαν από Ιάπωνα κατασκευαστή, ειδικά κατονομαζόμενο στους εφαρμοστέους κανονισμούς αντιντάμπινγκ, πρέπει να εφαρμοστεί το καθοριζόμενο για τα προϊόντα του εν λόγω κατασκευαστή ειδικό ποσοστό δασμού αντιντάμπινγκ.

5. Το παραπέμπον δικαστήριο έκρινε ότι υπήρχε πρόβλημα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου και, με διάταξη της 7ης Μαΐου 1991, υπέβαλε προς το Δικαστήριο δύο προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει ο πίνακας του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 374/87 την έννοια ότι για την εφαρμογή του ποσοστού του δασμού αντιντάμπινγκ που καθορίζεται ατομικά για καθεμία από τις μάρκες κατασκευής 1 έως 7, οι οποίες απαριθμούνται στην τρίτη στήλη, αρκεί η διαπίστωση ότι τα έδρανα ρουλεμάν κατασκευάστηκαν

4 — ΕΕ L 167, σ. 3.
5 — ΕΕ L 193, σ. 1.

από ή για την αντίστοιχη επιχείρηση (που μνημονεύεται στη στήλη "εξαγωγείς");

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Έχει η τελευταία σειρά του πίνακα του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 374/87 ("8. Άλλοι· Προϊόντα που κατασκευάστηκαν από τις (...)· Μάρκες κατασκευής ή εμπορίας (...)· Ξψος %: 13,39 %") την έννοια ότι αφορά την εξαγωγή εδράνων ρουλεμάν οποιουδήποτε Ιάπωνα κατασκευαστή, μετά ή άνευ οποιασδήποτε μάρκας κατασκευής η εμπορίας, από άλλους εξαγωγείς εκτός των αναφερομένων υπό τους αριθμούς 1 έως 7;»

**Κατά γράμμα ή τελολογική εφαρμογή του κανονισμού 374/87;**

6. Το παραπέμπον δικαστήριο έθεσε το πρώτο του ερώτημα για να πληροφορηθεί στην ουσία εάν το θεσπισθέν με τον κανονισμό 374/87 καθεστώς πρέπει να εφαρμόζεται κατά γράμμα ή εάν θα πρέπει να αποτελεί το αντικείμενο τελολογικής ερμηνείας.

Κατά τη Findling, πρέπει να υπερισχύει η τελολογική ερμηνεία. Το πνεύμα και ο σκοπός του κανονισμού είναι να ανυψώσουν την τιμή των εισαγομένων από την Ιαπωνία εμπορευμάτων στο επίπεδο των τιμών της ευρωπαϊκής αγοράς χωρίς, ωστόσο, η εφαρμογή των δασμών αντιντάμπινγκ να προκαλέσει τιμές που θα ήσαν ανώτερες και από τις κανονικές τιμές της ευρωπαϊκής αγοράς. Οι δασμοί αντιντάμπινγκ πρέπει να εφαρμόζονται περιοριστικά και δεν μπορούν να συνεπάγονται για τους εισαγωγείς επιβαρύνσεις ανώτερες από αυτές που θα τους επιβάλονταν εάν είχαν αγοράσει τα προϊόντα απευθείας από τον Ιάπωνα κατασκευαστή. Γι' αυτό τον λόγο πρέπει να εφαρμόζεται μόνον ο δασμός αντιντάμπινγκ που ο κανονισμός 374/87 προβλέπει για τον Ιάπωνα παραγωγό Asahi, για τον οποίο πρόκειται, οποιοσδήποτε και αν είναι ο Ιάπωνας χονδρέμπορος που αγόρασε τα προϊόντα του εν λόγω κατασκευαστή και τα μεταπώλησε στη Findling. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να λαμβάνεται υπόψη η αρχή της αποτελεσματικότητας κατά την οποία η Findling δεν πρέπει να αποτελεί το αντικείμενο ευνοϊκότερης ή δυσμενέστερης μεταχειρίσεως από αυτή της οποίας θα ετύγχανε εάν είχε προμηθευτεί τα εν λόγω προϊόντα απευθείας από τον Ιάπωνα κατασκευαστή του οποίου το όνομα αναφέρεται στον κανονισμό.

7. Αντιθέτως προς την άποψη που εξέφρασε στην προαναφερθείσα αλληλογραφία, η Επιτροπή θεωρεί σήμερα ότι ο κανονισμός πρέπει να εφαρμόζεται κατά γράμμα. Προς στήριξη της απόψεώς της, περιγράφει το σκηνικό που αφορά το ερμηνευτικό πρόβλημα, το οποίο μας απασχολεί σήμερα. Κατά τον χρόνο της έρευνας που προηγήθηκε της θεσπίσεως του κανονισμού 2516/86, η Επιτροπή είχε διαπιστώσει την ύπαρξη στην Ιαπωνία τριών κατηγοριών εμπόρων. Η *πρώτη κατηγορία* περιελάμβανε τους εμπόρους που κατασκεύαζαν και εξήγαν οι ίδιοι τα έδρανα ρουλεμάν και οι οποίοι, επομένως, ήταν συγχρόνως κατασκευαστές και εξαγωγείς. Η *δεύτερη κατηγορία* περιελάμβανε εμπόρους που κατασκεύαζαν οι ίδιοι τις θήκες, αγόραζαν, όμως, τα ρουλεμάν από άλλους κατασκευαστές για να τις εμπορεύονται και να τις εξάγουν, στη συνέχεια, με τη δική τους μάρκα (Nachi και Koyo)· δεν ήσαν, επομένως, κατασκευαστές, αλλά εξαγωγείς κατά την έννοια της κανονιστικής ρυθμίσεως αντιντάμπινγκ. Ατομικό ποσοστό δασμού αντιντάμπινγκ καθορίστηκε χωριστά γι' αυτή την κατηγορία όπως επισημαίνεται στη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2516/86. Η *τρίτη κατηγορία* απαρτίζετο από «καθαρούς» εμπορικούς οίκους, των οποίων η

δραστηριότητα συνίσταται αποκλειστικά στην αγορά προϊόντων από πλείστους κατασκευαστές για να τα μεταπωλήσουν με τη δική τους μάρκα κατασκευής ή εμπορίας.

Κατά την Επιτροπή, ήταν αδύνατον να καθοριστεί ατομικό ποσοστό δασμού αντιντάμπινγκ για την τρίτη αυτή κατηγορία. Δεν φαινόταν δυνατόν να τους αναγνωριστεί η ιδιότητα εξαγωγέα για την εφαρμογή του δασμού αντιντάμπινγκ είτε διότι διατηρούσαν τόσο στενούς δεσμούς με τους κατασκευαστές ώστε, στην πράξη, εκτελούσαν έργο απλής υπηρεσίας πωλήσεων, είτε διότι — όταν ήσαν ανεξάρτητοι — δεν πραγματοποιούσαν εξαγωγές με προορισμό την Κοινότητα κατά τον χρόνο της έρευνας της Επιτροπής, ή τουλάχιστον δεν το έπρατταν εν γνώσει της Επιτροπής. Η Gloria και η Ehara, στις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο της Επιτροπής, δήλωσαν ότι δεν πραγματοποιούσαν εξαγωγές με προορισμό την Κοινότητα, αλλά με προορισμό την Ελβετία. Τέλος, η ιδιότητα εξαγωγέα δεν αναγνωρίστηκε σ' αυτή την κατηγορία διότι ο μεγάλος αριθμός προϊόντων, τα οποία οι ανήκοντες σ' αυτή την κατηγορία εμπορεύονται, καθιστούσε πρακτικά αδύνατο τον καθορισμό ατομικών ποσοστών δασμού αντιντάμπινγκ. Αυτή η κατάσταση παρείχε πολλές δυνατότητες παραβάσεως.

Η Επιτροπή προσθέτει ότι, λαμβάνοντας υπόψη το συγκεκριμένο μέγεθος της τρίτης αυτής κατηγορίας εμπόρων, αποφάσισε τότε να θεσπίσει με τους κανονισμούς αντιντάμπινγκ ρητή παρέκκλιση από το εφαρμοζόμενο στους «άλλους» παραγωγούς ποσοστό, υπό την έννοια ότι το ατομικό ποσοστό εφαρμόζεται οσάκις προσκομίζεται η απόδειξη της καταγωγής των προϊόντων και οσάκις υπάρχει ατομικός δασμός για τους κατασκευαστές [6].

6 — Η Επιτροπή αναφέρεται, συναφώς, στον κανονισμό (ΕΟΚ) 112/90 του Συμβουλίου, της 16ης Ιανουαρίου 1990, για την επιβολή του οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές συσκευών αναπαραγωγής του ήχου με σύστημα οπτικής αναγνώσεως με ακτίνες λέιζερ καταγωγής Ιαπωνίας και Δημοκρατίας της Κορέας και για την οριστική είσπραξη του προσωρινού δασμού (ΕΕ L 13, σ. 21).

8. Όσον αφορά ειδικότερα το ζήτημα της ερμηνείας του κανονισμού 374/87, η Επιτροπή ομολογεί ότι η κατά γράμμα εφαρμογή συνεπάγεται, στην προκειμένη περίπτωση, συνέπειες που ήσαν προδήλως ανεπιθύμητες κατά την επιβολή του δασμού αντιντάμπινγκ. Οι υπηρεσίες της, για να εξουδετερώσουν αυτές τις συνέπειες, επέλεξαν, μετά από μια πρώτη έρευνα, την ευρεία ερμηνεία του κανονισμού 374/87. Δεδομένου, ωστόσο, ότι είναι αμφισβητήσιμο ότι σαφής διατύπωση του κανονισμού επιτρέπει οποιαδήποτε ερμηνεία, η Επιτροπή κατέληξε, μετά από έρευνα σε βάθος και εκτίμηση των διαφόρων εννόμων συνεπειών, στο συμπέρασμα ότι οι αρχές της ασφαλείας του δικαίου και της σαφήνειας του δικαίου πρέπει να υπερισχύσουν, ιδίως για να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή των διαφόρων στοιχείων της τελωνειακής νομοθεσίας εντός της Κοινότητας.

Η Επιτροπή, παρακληθείσα από το Δικαστήριο να προσκομίσει ορισμένες διευκρινίσεις για τον τελευταίο αυτόν ισχυρισμό, απάντησε με έγγραφο της 30ής Απριλίου 1992 ότι δεν έχει καμία αντίρρηση αρχής για την τελολογική ερμηνεία των κανονισμών αντιντάμπινγκ. Αυτή η ερμηνεία είναι, ωστόσο, δυνατή μόνο κατ' εξαίρεση και δεν γίνεται δεκτή οσάκις η διάταξη για την οποία πρόκειται είναι σαφής και δεν παρουσιάζει καμία ασάφεια, πράγμα που συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση. Επιπλέον, η τελολογική ερμηνεία του δασμού αντιντάμπινγκ για τους «άλλους» εξαγωγείς συνηγορεί επίσης για την προσέγγιση που υιοθετεί (σήμερα): ο εν λόγω δασμός για τους «άλλους» εξαγωγείς αποσκοπεί ακριβώς στην «κάλυψη» όλων των απροβλέπτων ή μη ρυθμισμένων περιπτώσεων. Η Επιτροπή περατώνει τις διευκρινίσεις της ισχυριζόμενη, τέλος, ότι πρέπει οι κοινές τελωνειακές διατάξεις να εφαρμόζονται με ομοιόμορφο τρόπο από πολλούς τελωνειακούς που υπηρετούν στα διάφορα κράτη

μέλη. Η ανάγκη ερμηνείας θα έθετε σε κίνδυνο την ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινού δασμολογίου.

9. Το παραπέμπον δικαστήριο θεωρεί ότι η τελολογική προσέγγιση είναι υποστηρίξιμη. Η Findling και — εκείνη την εποχή τουλάχιστον — η Επιτροπή υποστηρίζουν μια σκέψη για τον επιδιωκόμενο με τον κανονισμό 374/87 σκοπό που καταλήγει στο λογικό συμπέρασμα ότι, για την εφαρμογή του ποσοστού του δασμού αντιντάμπινγκ που καθορίζεται ατομικά για τα προϊόντα που φέρουν τις μάρκες κατασκευής και εμπορίας, οι οποίες αναφέρονται υπό τους αριθμούς 1 έως 7 συμπεριλαμβανομένου του πίνακα, αρκεί η διαπίστωση ότι τα έδρανα ρουλεμάν κατασκευάσθηκαν *από ή για* την αντίστοιχη επιχείρηση (της οποίας το όνομα αναφέρεται στη στήλη «εξαγωγείς»). Ο δασμός αντιντάμπινγκ 13,39 % που προβλέπεται για τους «άλλους εξαγωγείς» υπό τον αριθμό 8 του πίνακα πρέπει, επομένως, να εφαρμόζεται μόνον όταν δεν προσκομίζεται η εν λόγω απόδειξη. Αυτό σημαίνει συγκεκριμένα στην προκειμένη περίπτωση ότι η Findling έπρεπε να καταβάλει μόνο τον δασμό αντιντάμπινγκ 2,24 % που οφείλεται σύμφωνα με τον αριθμό 3 του πίνακα.

Το δικαστήριο παραπομπής διστάζει, ωστόσο, για τρεις λόγους. Κατ' αυτό, ερμηνεία αντίθετη προς το γράμμα του εν λόγω κανονισμού είναι δυνατή μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Σε κανένα σημείο της εκθέσεως των αιτιολογικών σκέψεων του κανονισμού 374/87 δεν γίνεται λόγος για στόχο όπως ο επικαλούμενος από τη Findling και — εκείνη την εποχή τουλάχιστον — από την Επιτροπή, αντιθέτως προς ό,τι συνέβαινε, για παράδειγμα, στην έκθεση των αιτιολογικών σκέψεων του κανονισμού 1734/85 και (συνοπτικά) στην έκθεση των αιτιολογικών σκέψεων του κανονισμού 2516/86. Διστάζει, τέλος, διότι στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1685/90 [7] γίνεται εκ νέου λόγος για «κατασκευαστές/εξαγωγείς» (δηλαδή για κατασκευαστές ή για εξαγωγείς) χωρίς να παρέχεται καμία διευκρίνιση στην έκθεση των αιτιολογικών του σκέψεων, ακριβώς όπως συνέβαινε με το άρθρο 1 του κανονισμού 2089/84. Αυτή η διατύπωση επιτρέπει να υπαχθούν στην εν λόγω κατηγορία εξαγωγείς όπως η Gloria και η Ehara τους οποίους αφορά η προκειμένη περίπτωση παρόλον ότι, κατά το έγγραφο της Επιτροπής της 15ης Απριλίου 1991 (βλ. πιο πάνω υποσημείωση 4), το άρθρο 1 του κανονισμού 1739/89 υιοθέτησε διαφορετική διατύπωση (γίνεται λόγος αποκλειστικά για «κατασκευαστές») ακριβώς για να αποφεύγονται οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν για την εφαρμογή του κανονισμού 2489/84.

7 — ΕΕ 1990, L 256, σ. 1.

**Προτεινόμενη ερμηνεία**

10. Θεωρώ ότι αφετηρία που πρέπει να γίνει δεκτή για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα ποια ερμηνεία, η γραμματική ή η τελολογική, πρέπει να υπερισχύσει, είναι η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία

«για την ερμηνεία μιας διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, πρέπει να ληφθεί υπόψη όχι μόνο το γράμμα της, αλλά επίσης τα συμφραζόμενά της, και οι στόχοι που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος» [8].

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το κοινοτικό δίκαιο πρέπει πάντοτε να εφαρμόζεται και να ερμηνεύεται με *λειτουργικό* τρόπο.

8 — Απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 1983, 292/82, Merck (Συλλογή 1983, σ. 3781, σκέψη 12), βλ. επίσης την απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 1984, 337/82, St. Nikolaus Brennerei und Likörfabrik, Kniepf-Helde (Συλλογή 1984, σ. 1051, σκέψη 10).

Πρέπει οι κοινοτικοί κανόνες, θεωρούμενοι στο πλαίσιο της ειδικής κανονιστικής ρυθμίσεως της οποίας αποτελούν μέρος και του επιδιωκόμενου από την εν λόγω ρύθμιση στόχου, να έχουν πρακτική και δίκαιη αποτελεσματικότητα.

Με άλλα λόγια, επιβάλλεται ανά πάσα στιγμή, και ειδικότερα οσάκις οι όροι κοινοτικού κανόνα περιέχουν ασάφειες, να γίνεται προσέγγιση σύμφωνα με τα συμφραζόμενα και τον επιδιωκόμενο στόχο. Δεν είμαι καθόλου πεπεισμένος, στην προκειμένη περίπτωση, ότι, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή, ο πίνακας του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 374/87 είναι σαφής και άμοιρος πάσης ασάφειας. Πράγματι, δεν αντιλαμβάνεται κανείς αμέσως τι ακριβώς πρέπει να εννοήσει με «8. Άλλοι», δηλαδή ότι μπορεί κανείς να διερωτηθεί εάν αυτός ο όρος καλύπτει όλες τις κατηγορίες «εξαγωγέων» ή αποκλειστικά τους «κατασκευαστές/εξαγωγείς», ήτοι τους κατασκευαστές που προβαίνουν σε εξαγωγές. Η αμφιβολία προκύπτει, ιδίως, από το γεγονός ότι όλες οι επιχειρήσεις, των οποίων το όνομα αναφέρεται στην πρώτη στήλη υπό τους αριθμούς 1 έως 7 είναι εξαγωγείς *και*, τουλάχιστον ορισμένοι από αυτούς, είναι κατασκευαστές που πραγματοποιούν εξαγωγές (βλ. την ανωτέρω παράγραφο 7) και από το γεγονός ότι η έκθεση αιτιολογικών σκέψεων του κανονισμού 374/87 χαρακτηρίζει αυτές τις επιχειρήσεις συστηματικά ως «κατασκευαστές/εξαγωγείς». Επιπλέον, οι επιχειρήσεις τις οποίες αφορά ο αριθμός 8 του πίνακα ρητώς χαρακτηρίζονται ως «κατασκευαστές/εξαγωγείς» τόσο στον τίτλο ΙΙΙ, όσο και στην εικοστή πρώτη και στην εικοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη της σχετικής εκθέσεως.

Η στάση της Επιτροπής επιβεβαιώνει, άλλωστε, ότι πρόκειται εδώ για προβληματικό κείμενο. Πράγματι, αφού αρχικά υποστήριξε τη γραμματική ερμηνεία, η Επιτροπή υποστήριξε ερμηνεία τελολογικής κατευθύνσεως κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επί της ουσίας για να τροποποιήσει, τελικά, εκ νέου πλήρως την άποψή της και να επανέλθει στη γραμματική ερμηνεία.

Δεν υπάρχει, επομένως, καμία αμφιβολία ότι ο πίνακας πρέπει να ερμηνευθεί στο πλαίσιο των κοινοτικών ρυθμίσεων αντιντάμπινγκ και λαμβάνοντας υπόψη τον επιδιωκόμενο από αυτές στόχο.

11. Συνοπτικά, τα κοινοτικά μέτρα αντιντάμπινγκ έχουν ως *σκοπό* να εξουδετερώσουν τις βλαβερές συνέπειες που προκύπτουν από την εξαγωγή προϊόντων με προορισμό την Κοινότητα σε τιμή κατώτερη από την κανονική τιμή που ισχύει για ανάλογα προϊόντα στη χώρα εξαγωγής ή καταγωγής. Ένας από τους θεμελιώδεις κανόνες του συστήματος αντιντάμπινγκ που θέσπισε η Κοινότητα — σύμφωνα με τις διεθνείς της υποχρεώσεις, και ιδίως με αυτές που απορρέουν από τον κώδικα αντιντάμπινγκ της ΓΣΔΕ [9] — είναι ότι το ποσό των δασμών αντιντάμπινγκ δεν μπορεί να υπερβαίνει το περιθώριο ντάμπινγκ (όπως έχουν υπολογιστεί προσωρινά ή έχουν επιβληθεί οριστικά) και ότι το ποσό αυτό πρέπει να είναι μικρότερο στην περίπτωση που αυτός ο μικρότερος δασμός θα αρκούσε για την εξάλειψη της ζημίας [10]. Με άλλα λόγια, οι δασμοί αντιντάμπινγκ πρέπει να είναι *απαραίτητοι* για την εξαφάνιση της προκαλούμενης από

9 — Συμφωνία περί της εφαρμογής του άρθρου VI της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου· το κείμενο αυτής της συμφωνίας δημοσιεύθηκε στην ΕΕ ειδ. έκδ. 011/017, σ. 93.

10 — Άρθρο 13, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2423/88 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 1988, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ L 209, σ. 1). Την ίδια διάταξη περιελάμβανε ήδη ο προηγούμενος βασικός κανονισμός, ήτοι ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2176/84 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1984 (ΕΕ L 201, σ. 1), βάσει του οποίου θεσπίστηκε ο κανονισμός 374/87. Θέτει σε εφαρμογή το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κώδικα αντιντάμπινγκ της ΓΣΔΕ.

τον ντάμπινγκ ζημίας [11]. Προς αυτόν ακριβώς τον σκοπό — και αυτό επίσης επιβάλλεται από τον κώδικα της ΓΣΔΕ [12] — το άρθρο 16 του βασικού κανονισμού προβλέπει δικαίωμα επιστροφής υπέρ του εισαγωγέα που αποδεικνύει ότι ο εισπραχθείς δασμός υπερβαίνει το πραγματικό περιθώριο ντάμπινγκ.

Προσθέτω εδώ ότι, από της εκδόσεως της αποφάσεως Nakajima All Precision κατά Συμβουλίου [13], το Δικαστήριο δέχεται καταρχήν ότι τόσον η νομιμότητα κοινοτικού μέτρου αντιντάμπινγκ που θέτει σε εφαρμογή τον κώδικα αντιντάμπινγκ της ΓΣΔΕ, όσο και η ερμηνεία που δίδεται στο εν λόγω μέτρο μπορούν να εξετάζονται ενόψει των εφαρμοστέων διατάξεων του κώδικα ΓΣΔΕ. Με αυτή την ευκαιρία, ο κοινοτικός κανόνας πρέπει να ερμηνεύεται δίκαια και χωρίς να αγνοείται το πνεύμα των διατάξεων της ΓΣΔΕ [14].

12. Εάν περιοριστώ στην υπόθεση που μας αφορά, είναι σαφές — και η Επιτροπή ρητώς το δέχθηκε (βλ. την ανωτέρω παράγραφο 8) — ότι η γραμματική ερμηνεία του πίνακα καταλήγει στην είσπραξη δασμού αντιντάμπινγκ που είναι εντελώς δυσανάλογος σε σχέση με τον επιδιωκόμενο από τον κανονισμό 374/87 στόχο — και, μπορώ να προσθέσω, από τους κοινοτικούς κανόνες αντιντάμπινγκ και, γενικά, από τους κανόνες της ΓΣΔΕ. Κανένας δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι ο ούτω εισπραχθείς δασμός είναι απαραίτητος για την εξάλειψη της προκαλούμενης από το ντάμπινγκ ζημίας.

Κατά συνέπεια, η απλή γραμματική εφαρμογή του πίνακα αντιβαίνει προδήλως προς μία από τις βασικές αρχές του κοινοτικού (και διεθνούς) δικαίου αντιντάμπινγκ, ήτοι προς την αρχή της αναγκαιότητας της φορολογικής επιβαρύνσεως. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο πίνακας πρέπει να ερμηνευθεί τελολογικά, που αποτελεί τον μόνο τρόπο δίκαιας ερμηνείας, τρόπο όσο το δυνατό σύμφωνο προς τον επιδιωκόμενο με το σύστημα αντιντάμπινγκ στόχο.

Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να γίνει δεκτή η προτεινόμενη από το δικαστήριο παραπομπής ερμηνεία και να εφαρμοστεί, στην προκειμένη περίπτωση, το εφαρμοστέο στους *κατασκευαστές/εξαγωγείς*, των οποίων το όνομα περιλαμβάνεται στην πρώτη στήλη του πίνακα, ποσοστό. Οι εν λόγω επιχειρήσεις που εμπορεύονται με τη δική τους μάρκα τα έδρανα ρουλεμάν είναι αυτές που τα κατασκεύασαν οι ίδιες (ή ανέθεσαν την κατασκευή τους σε εταιρία μέλος του ίδιου ομίλου) ή τουλάχιστον (στην περίπτωση Koyo και Nachi) κατασκεύασαν ορισμένα συστατικά στοιχεία των εν λόγω εδράνων (τις θήκες). Η Findling, για να επιτύχει ώστε το εφαρμοστέο στη Nachi ποσοστό δασμού αντιντάμπινγκ να εφαρμοστεί στα έδρανα ρουλεμάν που φέρουν τη μάρκα Nachi για τα οποία πρόκειται (αριθ. 3 του πίνακα), πρέπει βεβαίως να αποδείξει ότι η Gloria και η Ehara αγόρασαν από τη Nachi τα εν λόγω έδρανα ρουλεμάν, τα οποία είχαν κατασκευασθεί από την Asahi.

13. Η ίδια η Επιτροπή προέβαλε τότε επιχείρημα ικανό να μας πείσει ότι η προαναφερθείσα προσέγγιση είναι σύμφωνη προς τον στόχο που έθεσε ο κοινοτικός νομοθέτης (βλ. την παράγραφο 4), ήτοι ότι το Συμβούλιο ρητώς υιοθέτησε αυτή τη μέθοδο εργασίας στον κανονισμό 1739/85:

11 — Αυτό ακριβώς είναι εκείνο που το Συμβούλιο πρέπει να ελέγχει όταν εκδίδει κανονισμό αντιντάμπινγκ: απόφαση της 23ης Μαΐου 1985, 53/83, Allied Corporation κ.λπ. κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1985, σ. 1621, σκέψη 18).

12 — Άρθρο 8, παράγραφος 3, δεύτερη φράση.

13 — Απόφαση της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89 (Συλλογή 1991, σ. I-2069).

14 — Απόφαση Nakajima All Precision κατά Συμβουλίου, ιδιαίτερα σκέψεις 34 έως 37· αυτό ρητώς επιβεβαιώθηκε εσχάτως από το Δικαστήριο με την απόφαση που εξέδωσε στις 13 Φεβρουαρίου 1992 στην υπόθεση C-105/90, Goldstar κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1992, σ. I-677, σκέψη 33).

«Αυτή η προσέγγιση προϋποθέτει ότι στις περιπτώσεις όπου οι εμπορικοί οίκοι εξάγουν στο όνομά τους, οι εξαγωγές τους θα υπόκεινται σε δασμό που εφαρμόζεται σε "λοιπούς", εκτός εάν αποδείξουν ότι τα εξαγόμενα ρουλεμάν προέρχονται από δεδομένο κατασκευαστή στις εξαγωγές του οποίου εφαρμόζεται χαμηλότερος μεμονωμένος δασμός. Βάσει αυτού του αποτελέσματος, λαμβάνονται υπόψη οι ανοικτές δυνατότητες που προσφέρονται στους εμπορικούς οίκους να λαμβάνουν ρουλεμάν προς εξαγωγή από μεγάλο αριθμό διαφορετικών κατασκευαστών.» [15]

Το γεγονός ότι οι αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 374/87 δεν περιλαμβάνουν ανάλογη σκέψη δεν μου φαίνεται καθοριστικό: αυτό που έχει σημασία είναι ότι το Συμβούλιο εφάρμοσε την εδώ υποστηριζόμενη μέθοδο σε κατάσταση όπου τα προβλήματα εφαρμογής του κανονισμού 2089/84 ήταν της ίδιας φύσεως με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στην υπό κρίση υπόθεση (επρόκειτο και τότε για δασμούς που είχαν επιβληθεί σε ορισμένο αριθμό κατασκευαστών εις βάρος των οποίων είχε διαπιστωθεί ντάμπινγκ επί των εισαγωγών ορισμένων ενσφαίρων τριβέων και ρουλεμάν με κωνικούς κυλίνδρους). Επομένως, αυτή η μέθοδος πρέπει να χρησιμοποιηθεί κατ' ανάλογη εφαρμογή και στην υπό κρίση υπόθεση σε περίπτωση ασάφειας της εφαρμοστέας διατάξεως.

14. Είναι αναμφισβήτητο ότι ορισμένες αντιρρήσεις είναι δυνατό να εγερθούν κατά της υποστηριζομένης εδώ λύσεως. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ευρεία ερμηνεία — κατά την οποία, το υπενθυμίζω, οι πραγματοποιούμενες μέσω μεσαζόντων εξαγωγέων εισαγωγές υπόκεινται στα καθοριζόμενα ατομικά ποσοστά που αναφέρονται στη στήλη 4 υπό τους αριθμούς 1 έως 7 για τα εισαγόμενα προϊόντα που προέρχονται από τους αναφερόμενους στη στήλη 2 κατασκευαστές — θα περιόριζε σημαντικά τον σκοπό του δασμού για τους «άλλους» εξαγωγείς που αναφέρεται στον αριθμό 8 της στήλης 4, ο οποίος συνίσταται ακριβώς στην «κάλυψη» όλων των απροβλέπτων ή μη ρυθμισμένων περιπτώσεων, θα προκαλούσε καταιγισμό διαφορών και θα έθετε, επομένως, σε κίνδυνο την ασφάλεια του δικαίου και την ομοιόμορφη εφαρμογή του πίνακα από τους πολυάριθμους υπαλλήλους των εθνικών τελωνειακών υπηρεσιών.

Χωρίς να αγνοώ τη σπουδαιότητα αυτών των αντιρρήσεων, επιθυμώ, ωστόσο, να επισημάνω ότι πρόκειται εδώ για προβλήματα που προκύπτουν σε μεγάλο βαθμό από ασάφειες ή κενά της ίδιας της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως, δηλαδή από το γεγονός ότι, κατά την ίδια την ομολογία της Επιτροπής (βλ. την ανωτέρω παράγραφο 8), η διατύπωση του πίνακα, εάν ερμηνευθεί κατά γράμμα, καταλήγει σε αποτέλεσμα που προδήλως δεν είναι το επιδιωχθέν. Δεν μου φαίνεται, επομένως, ορθό το Συμβούλιο ή η Επιτροπή να επικαλούνται τώρα δυσχέρειες εφαρμογής που προκύπτουν από τα εν λόγω σφάλματα περί τη διατύπωση. Οι εν λόγω δυσχέρειες έπρεπε να αποφευχθούν με τη σύνταξη νομικών κειμένων, σαφών, καταληπτών, εντούτοις όμως επαρκώς διαφοροποιημένων.

Όσον αφορά, εξάλλου, το επιχείρημα που η Επιτροπή αντλεί από τον σκοπό του δασμού για «άλλους» εξαγωγείς «καλύψεως» όλων των περιπτώσεων, φαίνεται σαφώς από την εικοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 374/87 ότι το περιθώριο ντάμπινγκ που καθορίστηκε γι' αυτή την κατηγορία των «άλλων» εξαγωγέων αποβλέπει στο να επιβάλλει κυρώσεις στους εξαγωγείς που δεν υιοθετούν στάση συνεργασίας στο πλαίσιο των ερευνών που η Επιτροπή πραγματοποιεί ως προς τις πρακτικές ντάμπινγκ ή στο να εμποδίσει ώστε ορισμένοι εξαγωγείς να αποφύγουν τον δασμό αντιντάμπινγκ. Το ποσοστό του δασμού για τους «άλλους» εξαγωγείς έχει, κατά

15 — Ενδέκατη αιτιολογική σκέψη, πρώτο εδάφιο.

συνέπεια, κυρίως ως σκοπό την «επιβολή κυρώσεων», πράγμα που επισημαίνει εκ νέου ότι η κατηγορία των «άλλων εξαγωγέων» στην οποία αφορά το εν λόγω ποσοστό πρέπει να ερμηνεύεται στενά.

15. Η Επιτροπή ισχυρίστηκε επίσης κατά τη συνεδρίαση ότι η Findling καθυστέρησε επί έτη πριν υποβάλει αίτηση προς την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 14 του βασικού κοινοτικού κανονισμού, για να επιτύχει τροποποίηση, ή και ακύρωση, των επιβληθέντων σ' αυτή δασμών αντιντάμπινγκ.

Αυτό το επιχείρημα δεν είναι περισσότερο πειστικό. Η Επιτροπή ομολογεί, καταρχάς, ότι υπήρξαν παρόμοιες επαφές μεταξύ αυτής και της Findling και μάλιστα αυτό συνέβη επανειλημμένως. Όπως προκύπτει από τον εθνικό φάκελο, τουλάχιστον μία φορά η Findling ρητώς συζήτησε με την Επιτροπή το εν λόγω πρόβλημα, ήτοι με την ευκαιρία συζητήσεως που έγινε στις 30 Μαΐου 1990 μεταξύ της Επιτροπής και της Findling, πληρεξούσιας («Prokuristin») της εταιρίας Findling. Όπως, εξάλλου, προκύπτει από τη δικογραφία, κατά τη διάρκεια της εκκρεμούσας ενώπιον του δικαστηρίου παραπομπής διαδικασίας, τουλάχιστον κατά την περίοδο μεταξύ 12ης Μαρτίου 1990 και 15ης Απριλίου 1991 (βλ. την παράγραφο 4), η Επιτροπή συμφώνησε με την υποστηριζόμενη από τη Findling τελολογική ερμηνεία. Δεδομένου ότι το υποβληθέν από το παραπέμπον δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα φέρει ημερομηνία 7 Μαΐου 1991 και η Επιτροπή υπέβαλε τις γραπτές της παρατηρήσεις (και τη νέα της άποψη) στην υπό κρίση υπόθεση μόλις στις 9 Αυγούστου 1991, η Findling μπορούσε βασίμως να κρίνει, κατά την πρώτη περίοδο, ότι δεν είχε την υποχρέωση να προβεί σε τυπικά διαβήματα στο πλαίσιο του άρθρου 14 του βασικού κανονισμού.

16. Εφόσον η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι καταφατική, παρέλκει η εξέταση από εμέ του δευτέρου ερωτήματος του παραπέμποντος δικαστηρίου.

## Πρόταση

17. Έχοντας υπόψη τα προεκτεθέντα στοιχεία, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο ερώτημα ως εξής:

«Ο πίνακας του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 374/87 έχει την έννοια ότι, για την εφαρμογή του ποσοστού του δασμού αντιντάμπινγκ που καθορίζεται ατομικά για τα προϊόντα που φέρουν τις μάρκες κατασκευής 1 έως 7, οι οποίες απαριθμούνται στην τρίτη στήλη, αρκεί η διαπίστωση ότι τα έδρανα ρουλεμάν κατασκευάστηκαν από μία επιχείρηση που μνημονεύεται στη δεύτερη στήλη και αντιστοιχεί στο σχετικό ποσοστό, για λογαριασμό ή κατόπιν εντολής εξαγωγέων, των οποίων το όνομα μνημονεύεται στην πρώτη στήλη και αυτό επίσης οσάκις τα προϊόντα εξάγονται τελικά με προορισμό την Κοινότητα από μεσάζοντα έμπορο.»